

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)
ПОЛІТИЧНА СОЦІОЛОГІЯ

Розробник:
СЕНЬКО Інна,
старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант:
ПРИХОДЬКО Сергій,
к.політ.н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Політична соціологія
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Сенько Інна, старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін <i>Контакти:</i> ауд. 408 (навчальний корпус № 4) e-mail: senko.inna@pdaa.edu.ua сторінка викладача https://www.pdau.edu.ua/people/senko-inna-myhaylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія ОПП Політологія

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання студентам повноцінної, багатомірної картини проявів політичного простору сучасного суспільства, особливостей та тенденцій його розвитку як елемента соціального світу, механізмів структурування, функціонування та розвитку політичного простору.

Основні завдання навчальної дисципліни: є визначення співвідношення політичної соціології з іншими науками про політику; місце політичної соціології в системі соціологічних знань; розкрити сутність політики з позицій соціологічного аналізу: як сфери суспільного життя; як соціального інституту; як особливого різновиду соціального простору; познайомити студентів із основними соціологічними теоріями політики; розглянути загальні та специфічні методи теоретичного та емпіричного соціологічного аналізу політики; познайомити з головними тенденціями сучасних соціально-політичних процесів.

Компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні:

ЗК 01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК. 05 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК. 06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК. 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Результати навчання, РН:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	052 Політ_2022 Денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Предмет та методи політичної соціології.	12	2	2	8
Тема 2. Становлення та сучасний стан політичної соціології в системі наук.	12	2	2	8
Тема 3. Політика як соціальний феномен.	12	2	2	8
Тема 4. Соціологічне вивчення влади.	12	-	2/2	8
Тема 5. Соціально-політичні інститути суспільства.	12	2	2	8
Тема 6. Соціальні нерівності та стратифікація політичного простору.	10	-	2	8
Тема 7. Соціологічний аналіз політичних еліт, політичних партій та політичних рухів.	14	2	2/2	8
Тема 8. Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки.	12	2	2	8
Тема 9. Соціально-політична свідомість та культура.	12	2	2	8
Тема 10. Політичний аналіз та прогнозування.	12	2	2	8
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання практичних завдань	Реферат	Виконання завдань самостійної роботи	
РН01	9	6	4	6	25
РН03	9	6	4	6	25
РН08	9	6	4	6	25
РН11	9	6	4	6	25
Разом	36	24	16	24	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання практичних завдань	Реферат	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Предмет та методи політичної соціології	3	2		2	7
Тема 2. Становлення та сучасний стан політичної соціології в системі наук	3	2		2	7
Тема 3. Політика як соціальний феномен	3	2		2	7
Тема 4. Соціологічне вивчення влади	3	2		2	7
Тема 5. Соціально-політичні інститути суспільства	3	2		2	7
Тема 6. Соціальні нерівності та стратифікація політичного простору	3	2		2	7
Тема 7. Соціологічний аналіз політичних еліт, політичних партій та політичних рухів	3/3	2/2		2/2	14
Тема 8. Соціологічне вивчення політичної та електоральної поведінки	3/3	2/2		2/2	14
Тема 9. Соціально-політична свідомість та культура	3	2		2	7
Тема 10. Політичний аналіз та прогнозування	3	2		16	2
Разом	36	24	16	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях для здобувачів вищої освіти

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, ключових понять теми.	<p>3 – студент якісно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі й всебічні знання з теми, чітко усвідомлює основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи тих проблем, на високому рівні володіє державною мовою, має цілком сформовані навички професійної комунікації;</p> <p>2 – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, висвітлює основні положення з першоджерел та рекомендованої літератури; висловлює свої міркування з приводу тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу матеріалу;</p> <p>1 – студент поверхнево висвітлює проблему, монологічне мовлення є фрагментарним, лексика та граматична будова висловлювання потребують збагачення й урізноманітнення;</p> <p>0 – студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички та навички професійної комунікації не сформовані.</p>

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань
на практичних заняттях для здобувачів вищої освіти**

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Виконання навчальних завдань практичного характеру.	2 - Усі практичні завдання виконано правильно, студент вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу.
	1 - Практичні завдання виконано частково або ж студент припускається певних помилок у процесі підготовки практичних завдань.
	0 - Практичні завдання не виконано. Практичні навички не сформовані.

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи для здобувачів вищої освіти

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Виконання самостійної роботи.	2 - студент якісно засвоїв матеріал, уміє працювати самостійно, уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань.
	1 - студент добре засвоїв матеріал, але допускає помилки; застосовує на достатньому рівні набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.
	0 - демонструє низькі результати, студенту бракує теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, не сформована навичка самостійно.

Шкала та критерії оцінювання виконання та захисту рефератів для здобувачів вищої освіти

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Написання реферату передбачає висвітлення окремої теми з навчального матеріалу або її окремої частини	15-16 - робота відповідає вимогам, студент вільно володіє матеріалом теми.
	13-14 - виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, немає аналізу різних точок зору на проблему та не викладена власна позиція.
	11-12 – основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не повні.
	9-10 – наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано не в повному обсязі. Висновки не чіткі.
	7-8 - в роботі наявні помилки, не повністю розкрито тему / під час захисту роботи студент не дав правильні відповіді на окремі питання..
	5-6 - в роботі наявні суттєві помилки, які не повністю розкрито тему / під час захисту роботи студент не дав правильні відповіді на всі питання.

	3-4 – тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання, під час захисту, відсутній висновок.
	1-2 – тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.
	0 – реферативна робота не виконана.

Трудовітність

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бебик В.М., М'якушко Н.С. Соціальна глобалістика: навчальний посібник. К.: Талком, 2020. 263 с.
2. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
3. Головатий М. Ф. Соціологія політики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2003. 504 с
4. Гончарук-Чолач Т. В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 250 с.
5. Масловський, М.В. Соціологія політики: класичні та сучасні теорії: навч. посібник. М.: Новий. підручник, 2004. 174 с.

6. Кола, Домінік Політична соціологія: перек. з фр. М.: Видавництво «Всесвіт», «ИНФРА-М», 2001. 406 с.

Допоміжні:

1. Бауман Зигмунд. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Пер. з англ. І. Андрущенко. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
2. Вишняк О. Електоральна соціологія. К. : Інститут соціології НАНУ, 1998. 310 с.
3. Волович В., Макеєв С. Соціальна стратифікація і політика. *Політична думка*. №.1, 1993.
4. Гіденс, Ентоні Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя / Ентоні Гіденс, К.: Альтерпрес, 2004. 100 с.
5. Глобальные трансформации: политика, экономика, культура; пер. с англ. / Д. Хелд, Д. Гольдблатт, Э. Макгрю, Дж. Перратон. М.: Праксис, 2004. 576 с
6. Дарендорф, Ральф У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ ст./ Пер. з нім. А.Орган. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.

Інтернет ресурси мережі Інтернет:

1. Політична соціологія: наукова електронна бібліотека. М. : Інтер-Плюс, 2000. URL : <http://sbiblio.com/biblio/archive/politsoc/1.aspx>
2. Соціологічні дослідження: наукова електронна М. : Інтер-Плюс, 2007. URL : <http://www.isras.ru/socis.html>, вільний.
3. Журнал соціології та соціальної антропології. 2008.
4. URL : <http://www.soc.pu.ru/publications/jssa>.
5. Журнал Соціальна реальність. 2006
6. URL: http://socreal.fom.ru/?link=PAST_RELEASES.
7. Журнал «Соціологічні дослідження». 2005 URL: <http://socis.isras.ru>.
8. Bell Daniel. The End of Ideology (Conclusion). URL: <http://xroads.virginia.edu/~DRBR/bell-end.html>
9. Bernhagen P. Conceptual and Operational Problems in Identifying Political Power. Trinity College, Dublin, 2000.
10. URL : http://www.tcd.ie/Political_Science/P.Bernhagen/Power.pdf
11. Закон України «Про політичні партії в Україні». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
12. Закон України «Про громадські об'єднання» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
13. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
14. Реєстр політичних партій. URL : <http://www.minjust.gov.ua/parties>
15. Бібліотеки та інформаційні центри України. URL :
16. <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html>
17. Електронні бібліотеки. URL : <http://www.nbu.gov.ua/portal/books.html>